

Slovenski prelatje so baje priznali Ciril-Metodovo zvezo slovenskih duhovnikov

Slovenska škofa Vovk in Derževnik ter goriški apostolski administrator Toros so predlagali režimu kompromis z ozirom na to zvezo.

(Poroča M. S. Handler, poročevalca lista New York Times v Beogradu).

BEograd. — Komun. partija je prisilila katoliške škofe Slovenije do prvih važnih koncesij v borbi med Cerkvijo in državo, katera borba je dosegla v zadnjih mesecih izredno trpkost.

Poluradna časopisna agencija Yugopress je sooročila, da so ljubljanski škof dr. Anton Vovk, mariborski škof dr. Maksimilijan Derževnik in apostolski administrator v Gorici dr. Mihael Toros, umaknili svojo opozicijo od vlade sponzorirani zvezi duhovnikov ter da so predlagali modifikacijo pravil te zveze, da bi soglašala s kanonskim pravom.

Ta zveza katoliških duhovnikov v Sloveniji je znana pod označbo "Ciril-Metodova zveza" in je rečeno, da je v njej včlanjenih nad 500 duhovnikov od 1.030, kolikor jih je v Sloveniji. Svrha te zveze je, delovati in podpirati sodelovanje med katoliškimi duhovščino in jugoslov. oblastmi.

Yugopress poroča, da je bil odlok imenovan dveh škofov in apostolskega administratorja vsebovan v njihovem pismu zvezinim koncilu, ki se je imel sestati k seji, na kateri bi razpravljali o predlogu teh treh prelatov za modifikacijo zvezinskih pravil.

Slovenska hierarhija stoji na stališču, da bi morala biti zveza pod jurisdikcijo Cerkve, ne civilne oblasti. Poleg tega bi morala biti pravila zveze modificirana od višjih cerkvenih avtoritet, ker segajo aktivnosti te zveze preko meja vsake škofije.

Yugopress napoveduje, da bo predlog omenjenih treh prelatov odklonjen na podlagi stališča, da je zveza profesionalna, ne duhovniška organizacija. Yugopress pravi: "Dovolj je, da ima taka zveza dovoljenje delovanja in obstoja od jugoslov. oblasti, katerega že ima."

Slovenski prelati so vse doslej nasprotovali tej zvezi s stališča, da hoče zveza pretrgati stike in odnose med katol. Cerkvijo in Slovenijo in Vatikanom ter transformirati Kat. Cerkev v narodno cerkev, ki bi bila pod dominacijo režima.

Kompromis, ki so ga ponudili gori omenjeni trije slov. prelatje, je prišel po večmesečnih, vsakdanjih napadih nanje (na oba škofa in apostol. administratorja) v slovenskem časopisju, nešteti incidentih, aretacijah in obsodbah duhovnikov, ki so jih bdeljevali protidržavnih aktivnosti. Zadnji teh incidentov se

Vremenski
prerok
pravi:

Danes podnevi in ponoči jasno in bolj toplo.

Važni dnevi svetovne zgodovine

Dne 10. julija 1723 je bil rojen William Blackstone, svetovno znani angleški jurist. Umrli je 14. februarja 1780.

ISKANJE SPRAVE V JEKLU

V petek bo obnovitev pogajanj delavcev s Sharon Steel korporacijo.

PITTSBURGH. — CIO jeklarski štrajkarji so sklenili pričetni petek pogajanja s Sharon Steel korporacijo, ki je dvanajsta največja v jeklarski industriji in pri kateri je uposlenih okoli 7 tisoč jeklarjev.

Za obnovo pogajanj je vprašal John Grajnar, direktor unijskega distrikta št. 21. Dejal je, da hoče samo "preiskati možnost te ali one vrste sporazuma".

Družbini uradniki od svoje strani pa pravijo, da so "zmerom pripravljeni pogajati se z unijo."

Nova pogajanja se bodo pričela natančno teden dni potem, ko je Sharon Steel družba zavrnila predlog jeklarjev, da bi se poravnal štrajk pod istimi pogoji, na katere je pristala Pittsburgh Steel družba, ki je zvišala mzdo za 24,6 centa na uro ter pristala na modificirano unijsko delavnico.

Trygve Lie upa na skorajšnje premirje v Koreji

Generelni tajnik Združenih narodov je izjavil, da utegne biti premirje doseženo v mesecu dni.

OSLO, Norveška. — Trygve Lie, generalni tajnik Združenih narodov, je tukaj dejal, da upa, da se bo našla rešitev korejskega vprašanja do konca julija ali začetka avgusta in to tekom pogajanj za premirje.

Dejal je, da sta obe delegaciji, komunistična in zavezniška, pokazali gotovo mero dobre volje za doseg sporazuma glede onih točk, radi katerih je nastalo na konferencah mrtvilo.

Tajnik Lie je prišel iz Amerike z letalom. Tukaj bo ostal na počitnicah teden dni, nakar bo odpotoval v Helsinki na Finsko, kjer bo prisostvoval tamšnjim olimpijskim tekmam.

Za kakšno ceno kupujemo "zaveznitvo" kom. diktatorja Tita

BOGDAN RADICA, ki je bil po drugi svetov. vojni šef Titovega tiska za inozemstvo, kjer je imel kot tak najlepšo priliko, podrobno spoznati resnično stanje stvari in vso infamnost kričanje titovske propagande, kar je povzročilo, da je kot poštnjak pustil svojo službo ter se vrnil v Ameriko, kjer zdaj predava na John Hopkins univerzi v New Yorku, je objavil v magazinu "American Mercury" članek — "What Price Tito?" iz katerega objavljamo nekaj odlomkov.

Radica piše: Ameriško pomoč Titu označuje jugoslov. komunisti kot pomoč Amerike, da se okrepi v Jugoslaviji komunizem. "Nikar si ne belite glave radi našega sedanjega poslovanja z Ameriko," je nedavno rekel neki titovski oblastnik na ljudskem shodu. "Prišel bo dan, ko bomo potolkli Amerikance z njihovimi

Zarota proti predsedniku republike Kube

HAVANA, Kuba. — Neki profesor univerze v Havani in štirje njegovi dijaki bodo najbrž obtoženi zarote proti življenju kubanskega predsednika Fulgencio Batista.

Njihove namere je razkrila armadna inteligenčna služba.

V juniju je bilo zaposlenih 63,572,000 ljudi obeh spolov

Jeklarski štrajkarji so v tem pregledu prišteti med zaposleno delavstvo.

WASHINGTON. — Iz poročila Census biroja je razvidno, da je bilo v mesecu juniju v Zdr. državah zaposlenih 63,572,000 ljudi. To je bilo rekordno število zaposlenih ljudi v mesecu juniju ter je bilo samo za 60,000 nižje od rekordnega števila v avgustu leta 1951.

Toda s tem številom vred se je dvignilo meseca junija tudi število brezposelnih ljudi.

Z zaključitvijo šolskega leta je bilo mnogo več oseb, ki so iskale delo, namreč 1,612,000. Razpoložljivih zaposlitev pa je bilo tedaj samo 1,396,000.

Glede jeklarskih štrajkarjev je bilo odločil, da 600,000 začasno brezposelnih jeklarjev prištevajo med zaposlene, razen onih, ki iščejo drugo delo, pa ga ne morejo dobiti.

Vlada naj očisti unije komun. dominacije

Unije same ne zmorejo tega dela, pravi podpredsednik General Electric družbe.

WASHINGTON. — L. Boulware, predsednik General Electric Co., je pričel pred senatnim odborom ter izjavil, da bi morala vlada ustanoviti posebno agencijo, ki bi odkrivala komuniste v delavskih unijah.

Število unij, ki so še vedno osumljene, da so dominirane po komunistih, dokazuje, da unije same ne morejo opraviti temeljitega izčiščenja komunistov iz svojih vrst", je dejal Boulware, "Eliminacija komunistov z vodilnih mest v unijah je posel in dolžnost vlade, ne pa posameznih unijskih članov."

HOOVERJEV GOVOR NA KONVENCIJI V CHICAGU

Dasi je povedal mnogo bridkih resnic, so se vendar čudno slišale iz ust moža, pod čigar predsedništvom je doživela dežela eno svojih najhujših gospodarskih depresij.

CHICAGO. — V torek zvečer je govoril na konvenciji republikanske stranke Herbert Hoover, bivši predsednik Zdr. držav, ki je označil evropsko vojsko, kateri je do nedavno poveljeval gen. Eisenhower, kot "fantomsko armado".

Hoover, ki je zdaj 77 let star, je izjavil, da je to po vsej priliki njegov zadnji govor na kakem zborovanju stranke.

V poslovanju in pogajanjih s komunisti, smo izgubili svoje "državniške sposobnosti", je rekel, nakar je izrazil dvom, da bi mogla zdaj se snujoci evropska armada prerečiti drugi Dunkirk.

"Učinkovita obrambna sila proti komunizmu, ki jo Amerika lahko prispeva, ni v bajonetih proti ogromnim kopnim armadam, temveč v ojačenju ameriških zračnih in pomorskih sil, da bodo dovolj močne, da uničijo komunistično vojaško moč, kjer koli bi se slednja pojavila z agresivnimi nameni."

"Sigurna obramba New Yorka, Londona in Pariza je vsebovana v sruhu Sovjetov pred povračilom Moskvi," je dejal.

Hoover je priporočal takojšnjo okrnitev izdatkov za vojaštvo in za pomoč inozemstvu ter posvaril navzoče, da je to morda zdaj zadnja prilika Amerike, da ostane še nadalje svobodna.

Nato je ostro napadel politiko administracije, ki razpisuje denar na vse strani in nalaga vedno višje davke. "Ni dovolj reči, da bomo znižali davke in uravnovesili proračun v nekaj letih. To moramo storiti takoj!"

V dvajsetih letih New Deala in Fair Dealja, je rekel, sta predsednika Roosevelt in Truman "negovala in apizala" razne skupine, ki so pričele paralizirati življenje dežele.

"Dežela trpi vsled intelektualne nepoštenosti in nekanizovane korupcije na visokih mestih, kakršne še ni bilo v vsej naši zgodovini."

Bivši predsednik je tudi napadel "podedovano oblast" preds. Trumanova, s katero baje lahko po mili volji zasega ameriško industrijo. "Noben republ. predsed-

nik ni ničesar vedel o tej 'podedovani oblasti' " je rekel Hoover. "Prepričati moramo ameriško ljudstvo, da taka administracija ni vredna ljudskega upanja."

"Se nikoli v zgodovini te dežele ni bila naša ustava tako drzno kršena in pravice ljudstva tako teptane, kakor so sedaj", je rekel Hoover.

(Dasi je bilo mnogo resnic v njegovih besedah, jih je bilo vendar nekam čudno slišati iz njegovih ust, ker še ni pozabljen njegov dejstvo, da je pod njegovim vodstvom doživela dežela eno svojih najhujših depresij, dasi zanj ne dolžimo zgolj njega, temveč tudi tedanji svetovni gospodarski položaj. V zvezi s tem dejstvom so bile še bolj čudne in nerazumljive ovacije, ki so mu jih priredili navzoči ob njegovem nastopu in ki so trajale 14 minut. Ured.).

NAJNOVEJŠE VESTI

CHICAGO. — Med debato, kateri kandidat naj dobi delegate iz Georgije, je nastal v konvenciji dvorani pretep. Eden izmed vročkrvnežev je bil tako zdelan, da so ga odpeljali na bolnišniški voziček iz dvorane.

CHICAGO. — Gen. Eisenhower je izvojeval na konvenciji veliko zmago, ker je pridobil delegate države Georgije in Texasa.

CHICAGO. — Senator McCarthy je obdolžil Trumanovo administracijo, da je "namenoma" ojačila Sovjetijo, dočim je istočasno oslabil ameriško moč.

WASHINGTON. — Predsednik Truman je izjavil časniki, da se "boji," da bo senator Taft, ki je njegov "favoritni kandidat," izgubil bitko z Eisenhowerjem.

WASHINGTON. — Državni tajnik Acheson se je snoči vrnil s svojih diplomatskih poslov v inozemstvu.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Seja — Podružnica št. 3 Slov. moške zveze ima v nedeljo ob 2. uri sejo v Slov. domu na Holmes Ave.

Hladilnik zastoj — Revna družina dobi zastoj hladilnik, posteljo in posteljne vzmeti, vse še v dobrem stanju, na 1093 E. 64. St.

Na obisku — K Frank Cercek na Norwood Rd. sta prišli za nekaj dni na obisk Antoinette Hladnik iz North Chicago in Mary Kosir iz Waukegan.

Na počitnice — Mr. in Mrs. Bill Spech in Billie Skerl, 6214 Glass Ave. ter Mrs. Frances Lindic, 4024 E. 52. St. so odšli obiskat svoje sorodnike v Indianapolis, St. Louis in Chicago.

Pozdrave pošilja — Thos. Germack pošilja pozdrave svojim znancem iz Toronta v Kanadi.

Trideseti dan — V petek ob 7:30 bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Franka Blatnik na 30. dan njegove smrti.

Odhodnica —

Mrs. Sietz vabi članice SZZ ter članice društva Danica št. 11 SDZ na poslovilni večer, prirejen za odhodnico Mrs. Albine Novak, predsednice SZZ, ki odhaja na svoje novo mesto v Chicago. Prireditelj bo danes zvečer ob osmih v spodnji dvorani S. N. Doma na St. Clair Ave.

K molitvi — Članice društva Srca Marije so prošene, da se udeležijo danes zvečer ob 7. skupne molitve za pokojno Mary Piks v Grdinovem pogrebnem zavodu na 62. cesti.

Zamenjana suknja — Ko so se delegatnje vračale s konvencije SZZ iz Detroita, je ena pomotoma zamenjala žensko suknjo od Mrs. Mengar iz Eveleth, Minnesota. Katera jo je naj poklicala Mrs. Luzar, — HE 1-7535, nakar bo ona to uredila.

O potovanju v Lemont —

Za skupno potovanje ni ničesar določenega. Posamezni izletniki naj se med seboj dogovorijo. Najbolje je potovati z vlakom, ki odhaja zvečer med 12 in 1 uro, bilo v petek ali soboto večer, ker ti vlaki dospo v Chicago ob 7. uri jutraj. Tako sporoča Mr. A. Grdina.

Novi grobovi

Mary Gizella Lah Včeraj jutraj je umrla Mary Gizella Lah, roj. Yug. stanujoča na 1127 E 72. St. Umrli je v Womens bolnišnici. Bila je stara 37 let in rojena v Warrensville, O. Zapuška moža Franka, štiri otroke, katerih najstarejši je 10 let star, in sicer: Frank Jr., Jeanette, Katherine in Chester, mater Mary Yug in dva brata, — George in Franka. Pogreb bo v soboto zjutraj ob 9 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Franiška ob 9:30 in od tam na Calvary pokopališče.

Permetov pogreb Pogreb pokojnega Anton Permeta se ne bo vršil iz Grdinovega zavoda na 62. cesti, pač pa iz zavoda na 17002 Lakeshore Blvd. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes ob 5. uri popoldne.

Kadar se ne brigate za opozorila, dokler ni prepozno, ste krivi svoje nesreče sami.

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83

No. 134

Thurs., July 10, 1952

Rab

Zadnji dve leti Slovenci neprestano praznujemo desetletnice svojega trpljenja in preganjanja, ki se je pričelo Veliki teden leta 1941. Pa jih bomo še praznovali. Tudi v sluhaju, da bi bilo takoj jutri konec žalostnih razmer v domovini, bomo lahko praznovali svoje žalostne obletnice in desetletnice notri tja do leta 1962.

Nova taka žalostna obletnica bo sredi tega meseca, ko bo minulo deset let, kar so Italijani zgradili na otoku Rabu koncentracijsko taborišče, v katerem so hoteli izstradati okoli deset tisoč Slovencev.

Ni moj namen, da bi na široko razpravljaj o razmerah na Rabu in kako so tam do kosti sestradani pošteni Slovenci umirali gladu. Hočem samo, da bi ta desetletnica ne šla pozabljena mimo nas. Na Rabu je pet tisoč slovenskih grobov, ki pričajo kako sta se združila dva največja sovražnika slovenskega naroda: komunizem kot sovražnik številka 1. in Lahi kot sovražnik številka 2. Oba sta stala leta 1942. pred istim vprašanjem: kako se znebiti poštenih Slovencev. In za oba sovražnika je bil Rab tisto nesrečno mesto, kjer sta bili izpolnjeni želji obeh s tem, da je tam umrlo okoli pet-tisoč Slovencev.

Zaradi partizanskih tolpa, ki so požigale, morale in ropale po vsej Dolenjski in Notranjski so Lahi začeli 15. julija 1942. s takimimenovano roško ofenzivo. Obljubili so pa, da bodo podarili življenje vsakemu, ki se jim bo predal brez boja. Toda Lahi, mesto, da bi šli v gozdove za tolpami, so lepo po vaseh pobrali vse moške stare 14 ali več let in jih vozili na Rab, kot partizanske ujetnike. Lahom je bilo pač vseeno ali dobe Slovencev doma v hiši ali pa z orožjem v rokah v hribih. Zanje ni bil sovražnik številka 1 komunist, ampak Slovenec, katerega je treba iztrebiti z zemlje, na kateri živi. Partizanskih tolpa sploh niso imeli namena zatreti, kajti bili so jim zvesti pomagači pri iztrebljanju slovenskega naroda.

Ko so bila vsa tri taborišča: sprejemno, glavno in žensko taborišče polna, so Lahi lepo sporočili v Rim, da je partizanstvo v Sloveniji iztrebljeno, ker se nahajajo vsi partizani na Rabu. Taboriščniki na Rabu so imeli večkrat priliko videti, kako so prihajali razni visoki vojaški in civilni uradniki na Rab, da si na lastne oči ogledajo slovenske partizane, katere je hrabra italijanska vojska ukrotila in jih spravila na varni kraj za mrežo.

Komunisti so pa z Rabom tudi prišli na svoj račun, saj so Lahi po Dolenjski, Notranjski in Ljubljanski okolici pobrali večinoma protikomuniste, ki niso hoteli v hribe in so bili doma velika ovira njihovim terencem. Lahi so jim napravili veliko uslugo, ker so večina njihovih nasprotnikov spravili na varno.

Toda desetletnice Raba se Slovenci ne spominjamo samo zato, da bi se zgražali nad početjem komunistov in Lahov, ki so ga vprizorili, in se spomnili tistih tisočev, ki so popolnoma brez krivde morali na Rabu gladu umreti. Ob tej žalostni desetletnici moremo Slovenci ugotoviti, da so bile vse velike žrtve, ki jih je narod moral prestajati ves čas druge svetovne vojne, doslej zastoj. Veliki državnik zapadnih zaveznikov so ob vsaki priliki izjavljali, da bodo vse krivice, vsem narodom na svetu, tudi malim, popravljene, ako zmaga-jo zapadni zavezniki.

V veliki veri in upanju na to zmago in v popravilo krivic in trpljenja, ki smo ga morali prestajati, smo vdano trpeli in umirali. Posamezniki, ki so dali svoja življenja na Rabu, so že dobili za svojo žrtve in za svoje trpljenje plačilo pri Bogu, pri katerem nobena žrtve ne ostane brez plačila. Toda Slovenci kot narod pa za svoje trpljenje, preganjanje in zvestobo načelom, ki jih zagovarjajo zapadni demokratični narodi še danes po sedmih letih, kar je končala druga svetovna vojna — z zmago zapadnih zaveznikov — nismo prešli zadoščenja za preganjanje, niti nam niso bile povrnjene krivice, ki so nam bile zadane med drugo svetovno vojno ali pa že preje. Nobena obljuba nam še ni bila izpolnjena. Toda to bi še ne bilo najhuje, toda morali smo doživeti in še danes doživljamo nove krivice in vsak dan hujša preganjanja.

Ali se je morda kakemu Lahu skrivili las zaradi nedolžnih žrtve na Rabu? Ali ne doživljamo prav sedaj, da se daje Italijanom v Trstu zopet nova prilika, da bodo lahko šikanirali in preganjali Slovence?

Ali je morda dajal odgovor za svoja početja kak slovenski komunist, ki je ustvaril med drugo svetovno vojno v Sloveniji stanje, zaradi katerega so imeli Lahi povod, da so ustvarili Rab? Ampak največjim našim sovražnikom so dali priliko ravno zapadni zavezniki, da sedaj že polnih sedem let nadaljuje s trpinčenjem našega tako poštenega slovenskega naroda.

Ali se tako izpolnjujejo dane obljube malim narodom? Danes so v svetu protežirani tisti, ki so vedno, povsod in dosledno delali krivico in nemir. Zakaj se našemu poštemu in miroljubnemu narodu nikoli ne priznajo njegove pravice. Ali nam more kdo očitati kako nasilje. V vseh časih naše zgodovine ne najdete primera, da bi Slovenci hoteli ko-

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

NOVICE IZ ČIKAGE

Za celi mesec nazaj prinašamo v to številki novice iz Čikage. Zdjaj ravno (te tijejen) je v Čikagi urednik Novin i' naj-novejše dogodke med Slovenci iz Slovenske Krajine naj te on sam objavi v prišestnoj številki. Nadele pa opet mi kaj pošljemo, ka de naš slovenski svet po Ameriki znao, ka se med nami Čikaščani godi

Smrt. Vmro je i bio 31. majša pokopani Frank Gorkiš, rojen v Nedelic, fara Turnišče. Zapušča ženo Verono (rojeno Tumpa) i šestero dece: 3 dečke i 3 dekle i sestro v Clevelandi (Mrs. Salay). Naj v miri počiva.

25 letnico svojega zakonskega življenja sta obslužavala junija 7, našiva jako dobro poznativa Stevan i Ana Jakšič. Če duga leta vodite tisto našo domačo gostilno, kde se prekmurski Slovenci tak radi shajamo. Na srebrnom gostovanju je jako lepo bilo: obilo veselja i obilo dobrot na stoli. Kak je bilo lepo gledati našega mladoženca, šteri je vse goste osebno sprejeo: veliki, ponosen, liki čistiljiv s svojimi belimi lasmi i z zadovoljnim nasmehom na obrazi. Sneha Ana je pa istinsko bila kak če bi jo gledao pred dvajseti pet leti. Na to svoje gostovanje sta nas pozvala i vsi smo radi prišli, ka smo z njima bili veseli. Iz Kanade so jima prišli čestitati Mrs. Roza Forjan, sestra Ane Jakšičove i njihova hčerka z družinov, to sta Mr. i Mrs. Mike Sobočen iz Windsor, Ontario. — Mr. i Mrs. Jakšič, vsi se Vama zahvalimo, ka sta nas pozvala i Vama ešče ednok na tom mestu najlepše čestitamo i želemo, ka bi vaj ljubi Bog ohrano ešče duga leta zdraviva i zadovoljivna med nami. (K tem želim se pridruži tudi vrednik Novin. Ar bom pa te dneve tudi k njima stopo, bom čestitke lahko tudi osebno izročo. — Vrednik).

Naraščaj Veseli so naraščaj v družini Mr. i Mrs. P. Piazza. Narod se jim je že drugi deček, krščen i ime Tuneka (Anthony). Mati je rojena Mary Gyura. S tem sta postala Mr. i Mrs. Martin Gyura že sedemkrat dedek i mamica. Čestitamo!

Deklo so dobili pri Mr. i Mrs. Štefan Matjašec. Dečka že imajo. Mr. i Mrs. Mark Matjašec sta že edenajstkrat dedek i mamica. Naše čestitke.

Društvo sv. Ane de imelo svoje letno romanje k Mariji Pomagaj v Lemont dneva 27. julija, ravno na aninsko nedeljo. Na to romanje prido iz Californije Rev. Francis Horvath i bodo služili pri toj priliki svojo srebrno sv. mešo. Gospod Horvath so sami želeli biti te den med nami Slovenci. Nas to ja-

ga zaslužiti, ga podjarmiti, ogoljufati ali posloveniti? Naj za primer vzamem samo nekaj tisoč kočevskih Nemcev. Imeli so svojo šolo, svojo gimnazijo in svoja društva. Nobenih pravic jim ni nihče kratil, kljub temu, da niso bili vselej kot narodna manjšina na svojem mestu.

Svet se zopet pripravlja na novo vojno pod istimi gesli — za pravico vsem narodom sveta —. Toda tudi ta boj ne bo dosegel nobenega sadu, če bo svet drugače govoril, drugače mislil in zopet drugače delal. Zadnji čas je, da se obljube spremenijo v dejanja. Slovenski narod je v Evropi tisti, na katerem naj se dejansko pokaže, da bodo pravice majhnim narodom vrnjene in zajamčene, da se ohrani mirno sožitje v tem delu Evrope.

Če bi mi, ki smo pred desetimi leti na Rabu na Trgu lakote greli svoja izstradana in izsušena telesa na jesenskem soncu vedeli, da bomo desetletnico našega trpljenja praznovali v znamenju, v katerem zapadni zavezniki z eno roko sipljejo Titu — komunistu dolarje, z drugo pa podpisujejo z Italijani večje pravice v Trstu, bi prav gotovo ubupali nad svetom.

Grobovi na Rabu kličejo in zahtevajo od nas, da tirjamo zadoščenje trpečemu slovenskemu narodu, kajti dodanes so bile vse njegove velike žrtve za svobodo zastonj.

Rafael Rabič.

ko veseli i že zdaj vabimo vse naše rojake, ka pridejo od bluzi i deleč na to romanje i na to slavnost. Ve mo ešče pisali od toga.

Na dopusti je Fideric Hanc. Prišlo je s Koreje. Doma ostane 40 dni (pri svojij starišaj Mr. i Mrs. John Hanc.)

Piknik Društva sv. Križa se je jako dobro obneseo. Imeli smo ga zadnjo nedeljo v juniju, to je 29. dneva. Slovenci smo se zbrali cd vsej krajov i smo v veselji prebili vroči den. Antonia Denša.

O novi maši Rev. Šuštaršiča

San Francisco, Cal. — Zakasnelo se je to poročilo, pa bolje pozno kot nikoli. Nova maša je bila 15. junija v slovensko-hrvatski cerkvi Rojstva Gospodovega. Tam župnikuje Rev. Vital Vodušek, ki se je skupno s svojim hrvatskim kaplanom Rev. Dabovičem jako potrudil, da je slovesnost lepo izpadla. Ljudstva se je nabralo, da je bilo veselje. Pričakovali smo bili škofa Rožmana iz Clevelanda, pa so bile ovire in ni mogel priti. Tako se je zgodilo, da je novomašnik pridigal tukajšnji pomožni škof Most Rev. Guilfoyle, seveda samo v angleščini. Razvijal je naslednje misli:

Današnja slovesna nova maša se vrši v mestu San Francisco, prav blizu svetovno znanega mostu Zlatih vrat. Ob pogledu na ta most se nam vriva primera. Zamislimo si, kako vsak nov duhovnik pomeni nov in veličasten most, ki veže med seboj zemljo in nebesa.

Most Zlatih vrat je največje čudo našega mesta. Njegov namen, njegova zgodovina, njegova zgraditev — vse to nam daje lepo podobo, da si ustvarimo pravo sliko o zgodovini, pomenu in občestvu katoliške Cerkve in njenega duhovništva. Kako ima ta most namen, da veže dva dela tega sveta, tako imamo v Čerkvi duhovnike, ki ustvarjajo ljudem most z zemlje do nebes.

Most Zlatih vrat je oprt na dva mogočna stola, ki mu dajejo potrebno oporo in moč. Tako katoliška Cerkev sloni na dveh velikih zakramentih, svetem zakonu in mašniškem posvečenju. Prvi teh zakramentov skrbi za to, da Cerkev naprej in naprej raste v svojem članstvu. Drugi zakrament ustvarja stike med ljudmi in Bogom.

Preko mostu Zlatih vrat tečejo štiri ceste, druga poleg druge. Tako so na razpolago tudi vsakemu duhovniku štiri ceste, po katerih vodi ljudi k Bogu: zakramenti krsta, pokore, evharistije in poslednjega olja.

Čudoviti most Zlatih vrat ni zrasel kar čez noč. Treba je bilo

veliko priprav in sodelovanja mnogih ljudi iz najrazličnejših narodnosti. Tudi Cerkev krije vse vse mogoče narodnosti in duhovniki vseh narodnosti imajo enake dolžnosti in pravice, da vodijo ljudi k Bogu.

Te in take misli je razvijal visoki pridigar. Preprosto, pa zelo pomenljivo, da so mogli razumeti celo taki, ki jim angleščina še ni preveč domač jezik. Petje med sveto mašo je oskrbel zbor pod vodstvom Aleša Šimenca.

Po sveti maši so se ljudje zbrali na banket v hotelu Witcomb. Prišlo je kakih 150 gostov. Bili so Slovenci in Hrvatje. Program na banketu je vodil g. Dabovič, ki je bil poprej tudi ceremonijar v cerkvi. V imenu Slovencev je pozdravil novomašnika g. Vogrič, v imenu Hrvatov g. Bašič. Poudarek je bil na dejstvu, da je morala vsa Šuštaršičeva družina pred časom bežati pred preganjanjem iz domovine, po dolgi ločitvi, ko je novomašnik študiral v Tirolah, potem v Argentini, nazadnje v St. Paulu, Minn., je pa Bog uredil tako, da so se zopet sešli ob preveseli priliki nove maše v našem mestu in hvaležno jim kipi k Bogu molitev: To je dan, ki ga je Bog naredil. S pevsкими točkami je nastopila s solospievom Anica Judnič, v duetu se ji pa pridružila Janja Dabovič. Ves potek nove maše v cerkvi in pri banketu je dokazal, da so Slovenci in Hrvatje v naši naselbini še zmerom zvesti Bogu in narodu, pa bodo tudi ostali. Čast jim!

Družina Augusta Šuštaršiča, očeta našega novomašnika, prihaja med nas iz Mengša pri Kamniku, preko begunstva v Avstriji in začasnega bivanja v Cherry Valley, N. Y. Zdjaj se je nastanila v naši naselbini in ji želimo vso srečo in blagoslov, kot je tako lepo nakazala nova maša njihovega sina Janeza.

Poročevalec.

Katoliški dan

Cleveland, O. — Kot ste že brali ali slišali, priredi Zveza društev Najsv. Imena 27. julija velik katoliški dan na nekdanji Močilnikarjevi — sedaj Društva sv. Jožefa št. 169 KSJK — farmi. Člani se trudijo, da bi prireditev čim lepše in čim boljše uspeła. Njen čisti dobiček je namenjen za vzdrževanje slovenskega duhovniškega semenišča v Argentini. Oltarna društva bodo pri tej prireditvi sodelovala in pomagala možem in fantom k čim večji udeležbi.

Vsi katoliški rojaki, stari in mladi, ste prav vpludno vabljeni, da se te splošne slovenske katoliške prireditve udeležite in tako pripomorete nekaj tudi za vzgojo slov. kat. duhovščine.

Vse članice Oltarnih društev pa prosim, da na kak način pomagate pri pripravih za ta naš veliki skupni dan.

Mary Izanec.

Lovski klubi, pozor!

Barberton, O. — Urad predsednika Slovenske lovske zveze naznanja vsem lovskim klubom spadajočim v lovsko zvezo, da se bo prva strelska tekma vršila 13. julija na novem strelišču Rainbow Hunting Cluba.

S streljanjem za tekmo bomo začeli točno ob 2. uri popoldne. Tisti, ki žele streljati za vajo, naj pridejo na strelišče že do poldne, ker sicer ni gotovo, da bodo prišli na vrsto.

Vsi si to dobro zapomnite in ne pozabite priti v nedeljo 13. julija na strelišče Rainbow Hunting Cluba!

Prav prijazno so vabljeni tudi vsi prijatelji lovcev.

Z lovskim pozdravom in na svidenje!

Joseph Lekan, preds.

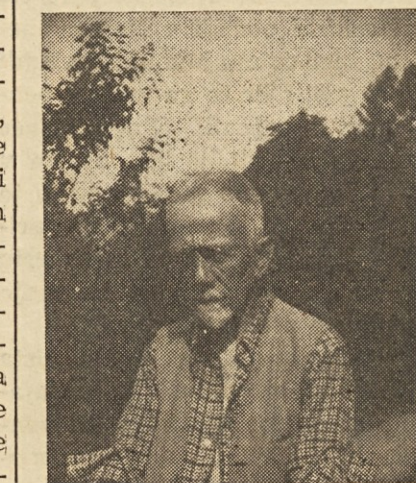
— Po štetju iz leta 1950 je bilo največ tovornih avtomobilov v Kaliforniji (652,077), Texasu (633,242) in New Yorku (465,193).

Kulturna Kronika

Dr. Josip Tominešek — osemdesetletnik

Cleveland, O. — Dne 4. marca letošnjega leta je dočkal osem-desetletnico svojega rojstva dr. Josip Tominešek, upokojeni ravnatelj klasične gimnazije v Mariboru, slovenski slovstveni zgodovinar in jezikoslovec, planiški pisatelj, telovadec, muzikus in tako dalje.

Rodil se je leta 1872 v Bočni pri Gornjem Gradu kot kmečki sin. Gimnazijske študije je dovršil v Celju in sicer z vseodličnim uspehom, kar je bilo za tiste čase nekaj izrednega. Za tem je štiri leta študiral na graški univerzi klasično filologijo in slavistiko. Pozneje se je leto dni izpopolnjeval na berlinski univerzi in obiskoval vseučilišne tečaje v Jeni, Gradcu in na Dunaju. Mogel je tudi z znanstvenimi interesi prepotovati Italijo in je to pot pozneje opisal v potopisu "Slavna in bedna Italija." Po kratkih letih, ko je služboval kot suplent in profesor na gimnazijah v Celju, Kranju, Ljubljani in Gorici, je bil kot štajerski rojak imenovan za ravnatelja gimnazije (v nekdanji Avstriji redko priznanje visoko kvalificiranemu Slovencu) v Mariboru, kjer je v šolskem letu 1918-1919 izvedel slovenizacijo zavoda. Na tem mestu je bil do svoje upokojitve.

S svojih študij in številnih potovanj po Evropi je prinesel širok razgled, ki mu je omogočil posege v številna področja kulturnega uveljavljanja. Mimo tega je deloval kot telovadec (nekaj časa je bil nadzornik za telovadbo na srednjih šolah štajerske, Kranjske in Goriške), planinec in pevec, bil na čelu Glasbene Matice v Mariboru, aktiven član Proforskoga društva, Zgodovinskega društva, Aerokluba itd. Vendar bi bilo treba za oznamovanje njegove pomembnosti v kulturnem razvoju Slovencev poudariti predvsem njegovo delo, ki ga je opravljaj kot šolnik, slovstveni zgodovinar in jezikoslovec, in posebno še kot planiški publicist in urednik.

Kot vzgojitelj mladine v gimnaziji ga najboljše označuje njegova metoda pouka in človeški odnosi do mladine, ki so bili čim manj šolski, zato pa tem bolj očetovski in prijateljski. To je tudi glavni vzrok, da ga ima velik del slovenskih inteligentov, ki se je šolal pri njem in ob njem, v najlepšem spominu. Ravno tako ga označuje kot šolnika njegovo široko znanje, ki mu je omogočilo, da je v času, ko je šlo za slovenizacijo gimnazij še v Avstriji, s številnimi učnimi knjigami in pomožnimi izdanki sodeloval pri zidanju šole kasneje mogočno razvite stavbe slovenskih učnih knjig. Napisal je latinsko in grško slovnico, grško vadnico in sestavljal slovarje. Razen tega je v raznih publikacijah (letnih poročilih gimnazij,

"Popotniku," izdajah Slovenske šolske Matice, raznih nemških in hrvatskih revijah) razpravljaj o perečih pedagoških problemih in tako sodeloval pri oblikovanju temelja slovenske kulture kot izrazit humanist, prepričan o pomenu klasične izobrazbe za slovenski prosvetni razvoj.

Drugo področje njegovega uveljavljanja so bile njegove slovstvene in jezikoslovne študije, ocene in članki. Z njimi je začel ob začetku tega stoletja v Ljubljanskem Zvonu, nadaljeval vzporedno v Slovanu in nekoliko v Domu in svetu. Med Slovstveno-zgodovinskimi deli je treba omeniti predvsem njegovo študijo o Novicah, ki je prvi sistematični prikaz pomena tega časnika. Za tem je za petindvajsetletnico "Ljubljanskega Zvona" 1905 napisal študijo "Četrto stoletje slovenskemu slovstvu na braniku," ki je prvi poizkus ocene o slovstvenem vplivu literarne revije na duhovno življenje naroda. Poleg nekaj prispevkov k Prešernianu je v daljši študiji pisal o Stritarju (1906), Bleiweisu, o Miroslavu Vilharju in končno o Janezu Mencingerju, katerega spise je uredil. Poleg tega je dr. Tominešek napisal več potopisov (Berlin, Italija — kot je bilo že omenjeno), poskušal oceniti Cankarjevo dramatiko in naposled polemiko z Aškercem ob njegovem Trubarju. Ob teh večjih delih je treba misliti še na številna krajša poročila dr. Tomineška o raznih slovstvenih dogodkih in knjižnih izdajah, ki jih je priobčeval v raznih revijah, ter na njegova opozorila o napakah in pravih slovenskega pisanja, znana v ponatisu kot "Antibarbarus." To knjigo lahko dobite tudi v tukajšnji Clevelandski javni knjižnici.

Tretje pomembno področje delovanja dr. Tomineška je bil "Planinski Vestnik." Uredništvo je prevzel jeseni 1908 in razvil list sčasoma ob razvoju slovenskega planinstva iz majhnega vestnika v veljavno planinsko revijo, upoštevano v domovini in drugod. Pisal je že prej v vestnik o svojih planinskih turah, kmalu pa je kot urednik vnesel vanj svojo noto, ki se je kazala v zbiranju in izbiri sotrudnikov, smotrnu uredniškemu delu ter upoštevanju in nagli miselni registraciji najvažnejših problemov bujno se razvijajočega slovenskega planinstva med obema vojnama. Velikokrat je dr. Tominešek pisal o bistvu in smotrih planinstva ter poudarjal pomen planinstva za kulturni razvoj naroda. S svojo vedno mladostno vnmemo je nadaljeval svojega "Antibarbarusa" tudi v vestniku ter zidal slovensko planinsko izrazoslovje. Imel je najtesnejše stike z mladimi slovenskimi plezalci ter jih vzgajal kot sotrudnike "Planinskega vestnika" ter kot dobre planince. Zbrana njegova korespondenca s temi gorniki bi v najlepši luči pokazala dr. Tomineškovo duhovni obraz kot planinca in misleca ter vse mlajše in starejše generacije slovenskih planincev. "Tomineškova pot" na Triglav služi samo kot malo priznanje planinskega duha in prizadevanja bratov Tomineškov.

Kljub dvema velikima nesrečama, ki sta v zadnjem času doleteli tega naravi in slabosti kljubovalnega moža — namreč težka bolezen v požiralniku in pa smrt v lanskem decembru nad vse ljubljene, dobre soproge — on slovstveno še vedno dela.

Tu v Združenih državah nas je dosti, ki smo bili učenci dr. Tomineška — naj omenim samo bivšega urednika Ameriške Domovine Jaka Debeveca — ki ravn. Tomineška ne bomo nikoli pozabili in vedno spoštovali.

Stanko.

Issued Every
Thursday
for the Yugoslavs
in Wisconsin

Tedenska priloga
za Slovence v
Wisconsinu

OBSZOR

THE WISCONSIN YUGOSLAV OBSERVER — AFFILIATED WITH THE "AMERICAN HOME" DAILY

Address
All Communications
to
OBZOR PUBLISHING
COMPANY
830 So. 5th St.
Milwaukee 4, Wis.
Tel. Mitchell 5-4373

LOKALNE VESTI

Družinska žaloigra

13-letni sin ustrelil svojo mater. — Že druga slična družinska tragedija v Milwaukee tekom šestih mesecev

V sredo pred praznikom 4. julija se je v Milwaukee primerila tekom šestih mesecev že druga družinska tragedija, da je mladoletni sin ustrelil svojo mater, ker ga je "okregala." Ustrelil jo je s puško, ki jo je dobil kot božično darilo. Tragedija se je pripetila med 5. in 7. uro zvečer na omenjeni dan, ko se je 13-letni Herbert Habersteger, stanujoč s svojimi stariši na 7601

So. 31st St. v Town of Franklin predmestju, vrnil domov od ribarenja ter ga je mati začela "kregati," ker se je vrnil pozneje kot pa mu je dovolila. "Jezzen" nad ukorom je molče šel po puško ter oddal na mater Sylvio, staro 34 let, ki je med tem nadaljevala s svojim poslom pri kuhinjskem "sinku," štiri strele od zadaj v glavo. Zgrudila se je na tla na mestu mrtva. Oče, Lucien, je ob času tragedije bil na delu v tovarni, kjer ga je poznala policija obvestila o žalostnem dogodku. Fant se je po storjenem zločinu zavedal svojega dejanja in skušal svoji vesti uteči. Poklical je svojega 15-letnega prijatelja Richarda Phillipsa, ki živi v bližini in oba sta v družinskem trucku hotela ubežati z mesta zločina. Nista pa še prišla do sosednega Cudahy, ko jima je v trucku zmanjkalo gazolina ter jima ni preostajalo drugega kot da je mladi Phillips po-

klical očeta, da ju je prišel iskat. Povedala sta mu o tragediji in oče je oba odpeljal na bližnjo policijsko postajo. Policija je mater našla na tleh v kuhinji mrtvo ter takoj obvestila očeta v tovarni, oba fanta pa začasno obdržala v zaporu. Tragedija je takoj obudila spomin na slično tragedijo v letošnjem februarju, ko je 16-letni John Schulz ustrelil svojo mater ter mlajšega brata in sestro, ker mu mati ni pustila vzeti iz garaže očetovega avtomobila. Schulz je baš pred dvema tednoma nastopil v državni jetnišnici v Waupunu svojo kazeno — dosmrtno ječo. Kaj naj napravijo z mladim, tri leta mlajšim Herbertom, oblasti še ugičajo. Vsekakor pred kriminalno sodišče radi svoje mladosti ne bo mogel priti ter ga bo sodilo mladinsko sodišče, ki mu more prisoditi maksimalno kazeno do njegovega 21. leta v polboljševalnici, odnosno "šoli" za mlade zločince.

Dr. Josip Gruden

Zgodovina slovenskega naroda

Prav takrat je bil cesar Karol IV. na Nemškem premagal svojega tekmeca Guntherja in njegove frankovsko - turinške zaveznike. Za kezen so ti kmečki uporniki izgubili svojo prostost in postali cesarju podložni. Ta je podaril 300 frankovskih in turinških kmetov z ženami in otroci grofu Frideriku Ortenburškemu, ki jih je poslal v gozdne kraje svojega Ribniškega gospodstva (leta 1350.).

Truma novih kolonov je bila precej mnogoštevilna. Ceniti jo smemo na 1500 oseb. Naselili so se izprva v bližini že obstoječih naselbin: Stari trg pri Poljanah, Topli vrh, Kostel, Mooswald. Postavili so svoje lesene koče ob vodah in gozdnih robovih. Zato so Slovenci ves okraj imenovali "Koče", "v Kočah" prim. Kotsch na Štjerskem in Kotschach na Koroškem. Od tod nemško ime: Gottschee. Naselbine so bile kmalu tako številne, da jim je bilo treba postaviti cerkve in duhovnike. — Leta 1363. je patriarh Ludovik dovolil grofu Otonu Ortenburškemu, da nastavi dušne pastirje za Kočevje (Mooswald), Poljane (Stari trg), Kostel (Fara), Osilnico in Goticeno, ker so bile cerkve že zgrajene. In sicer je smel grof predlagati pripravne osebe ribniškemu župniku, ki jih je potrdil in umestil. Posbeno hitro se je razvijala stara naselbina Mooswald. Leta 1337. imenuje grof Oton že "naš trg v Kočevju" (unser Markt in der Kotsche). Mestni grb iz leta 1471. kaže na višnjem ščit s plotom pregrajeno trdnjavo, pred katero stoji sv. Jernej s knjigo in nožem v rokah.

Kočevjarji so ohranili svoj nemški značaj do današnjega dne. Še sedaj govorijo svoje prvotno narečje, v katero so sprejeli mnogo slovenskih besedi. Zato jih tujci, čeprav so večini nemškemu jeziku, zelo težko razumejejo.

Kočevski svet je večinoma malo rodovit, kraški, skalovit in malokje raven. Zato se pri njih poljedelstvo ni razvilo, in tudi živinoreja ne uspeva. Ze iz starih časov je njihov glavni zaslužek krošnjarstvo. Leta 1492. je cesar Friderik III. Kočevcem dovolil, da smejo tržiti z živino, s platnom in drugim izdelki po Hrvaškem in drugih pokrajinah. Od tistega časa so se z dušo in telesom vdali trgovini, in sicer ne toliko doma kakor v tujini, na pr. na Dunaju, v Trstu, Pragi, Varšavi, kjer imajo velike trgovske hiše. Polje obdelujejo doma le ženske, moški le tedaj, ako se na pomlad vrnejo domov. V jeseni gredo krošnjarji z doma in vso zimo tržijo po tujih deželah. Mnogi pa izostanejo po več let in le denar domov pošiljajo. Novejši čes krošnjarstvo peša in z njim tudi imovitost Kočevcev.

(V smislu italijansko-nemškega dogovora iz leta 1941 so se Kočevjarji izselili najprej v krško-brežiški okraj, od tam pa kasneje v samo Nemčijo. Danes na Kočevskem nemških naseljencev skoro ni več.—Op. ured.)

Umevno je, da so Ortenburžani ob tolikem posestvu v naših deželah dosegli velik vpliv. Opetovano so opravljali službe deželnih glavarjev na Koroškem in Kranjskem, glavarjev na baženberških posestvih in so bili mnogo zaželeni zavezniki. Zlasti so jih odlikovali Habsburžani s svojim zaupanjem. S celjskimi grofi so sklenili leta 1377. medsebojno dedinsko pogodbo. Imela je biti poslednjim v veliko korist. Pobožnost ortenburške rodbine se kaže v tem, da se je mnogo njenih članov posvetilo cerkveni službi.

Grof Ulrik I. je bil naddiakon in prošt v Akvileji, grof Herman škof v Krki in naddiakon za Zgornje Koroško, druge nahajamo kot župnike v Radovljici in St. Vidu pri Stični. — Razun župniji in cerkva, ki so jim bili Ortenburžani ustanovitelji, imamo še od njih nebroj pobožnih ustanov pri drugih cerkvah, teko za Radovljico, Vele-

sovo, avgustinski samostan v Ljubljani, Rionico.

Ortenburška posest se je večkrat delila, vendar redno zopet prešla na rodbino nazaj. Vso dediščino je še enkrat združil grof Friderik III. (1839—1418). Bil je bogat na časteh, posestvih in ugledu. Njegov vpliv je bil tolik, da je postavil svojega svaka, vojvoda Tecka celo na patriarhovsko stolico. Toda ortenburška zvezda je imela hitro zatoniti. Friderikov edini sin je umrl v otroških letih. Zakon z Marjeto, vojvodinjo Teck, je bil nesrečen. In neko poročilo trdi, da je bil grof Friderik od lastne žene umorjen. Nekoč, ko je bil na Lipniškem gradu pri veselju gostiji, mu je soproga prerezala jabolko in mu ga polovico podala. Friderik se je kmalu mrtev zgrudil na tla. Nož je bil na eni strani zastrupljen.

Ogromna je bila dediščina, ki so jo Ortenburžani zapustili; štela je celo vrsto cvetočih mest, trgov in gradov z razsežnimi zemljišči. Vse to je pripadlo Celjanom.

11. Celjski grofi.

Ni je bilo v poznem srednjem veku viadarske rodbine, ki bi se v kratkem času povzpela do tolike veljave in pridobila toliko bogastva, kakor rodbina celjskih grofov. Njihov vpliv se je raztezal daleč preko domače zemlje v jugoslovanske dežele, imeli so odločilno besedo pri vseh važnejših dogodkih svoje dobe in obetala se jim je celo kraljeva krona. Toda nemila usoda je z zadnjim potomcem pokopala tudi vse njihove drzne načrte. Iz poročil starih letopisov, narodnih pesmi in pripovedk lahko posnamemo, kolikoga pomena je bil celjski rod za svojo dobo.

Celjski grofi se pojavijo v zgodovini najprej kot plemiči Sovneški. Ime "Sovne" je slovensko in pomenja isto kakor Savinjak, ki je zaznamovala reko

pa tudi pokrajino na obeh njenih bregovih. K savinjski grofiji je pripadla celo vsa pokrajina ob Savi tja do Sotle ob hrvaški meji in proti severu do Pohorja in Drave. Pokraju je tudi grad dobil imel Sovnek (Savinjek).

Sovneški grad je imel skrito, idilično lego. Dvigal se je jugo-capadno od Braslovca, na sončni strani pogorja Dobrovlje. Ni bil velik po obsegu in komaj mu je poznati, da je bil rodni grad mogočnih celjskih grofov. K so-vneškemu gospodstvu so pripadale tudi Braslovče, kjer so imeli patronstvo nad župno cerkvijo, potem gradovi: Šanjek, Ostrovec, Libenštajn, Legenburg, Gotovlje. Sovneški rod izvira iz rodu grofov Planjenskih, ki so bili mejni grofi v savinjski pokrajini. Privikrat se pojavijo v zgodovini okoli leta 1120. ko se imenuje Gebhard Sovneški kot priča v neki darilni listini šentpavelskega samostana. Sovneški so bili bojevit, podlastni ljudje. Označuje jih že tista slavohlepnost in strastna dobičkaheljnost, ki jo opažamo posebej izrazito pri zadnjih potomcih celjskega rodu. — O prvih članih ni mnogo izrednega povedati. Kakor drugi plemiči tedanje dobe so se udeleževali raznih bojev, iger in slovesnosti, pri katerih med drugimi imeni čitamo tudi ime tega ali onega gospoda s Sovneka.

(Dalje prihodnjič)

SKRIVNOSTNA VEST

Iz domovine je prišlo kratko poročilo, da "so pri Sv. Marku nad Zapotokom pred par dnevi pokopali Kožarja iz Sinovice nad Sodražico. Revček se je prav do zdaj skrival." O vzroku smrti poročilo ne pove nič.

Moški dobijo delo

Salesman

Full time, 2 week's training, draw \$65 per week applied against commission — leads furnished — car necessary. — Phone BR 1-6644 for appointment.

Calvary Guyahoga Monument Co.

(134)

— Ameriški farmarji so porabili leta 1950 nad sedem milijonov galon bencina, 1. 1920 pa samo en milijon.

Ženske dobijo delo

Ženska dobi delo

Luccioni's Restaurant na 4213 Euclid Ave. išče žensko, ki bi bila pripravljena vršiti splošna dela v kuhinji in čistiti. V poštevek pridejo samo one, ki namestavajo delo opravljati stalno. Šest dni na teden od 8. ure zjutraj do 4. popoldne. Nedelja prost! Hrana in plača po dogovoru. Oglasite se osebno po 11. uri popoldne. (x)

Šivilja

Šivilja, ki hoče delati samo po nekaj ur, naj se oglasi pri Grdina Shoppe 6111 St Clair Ave. (135)

STREŽNICA

Delo dobi strežnica, da bi delala od 7 zj. do 2:30 pop. SORN'S RESTAURANT 6036 St. Clair Ave. EN 1-5214 (x)

MALI OGLASI

Delo na farmi

Družina, katera bi imela veselje za delo na farmi "Aberden Angus", mož za splošno delo (vsi stroji), žena za pomoč v gospodinjstvu, ima lepo priliko. Stalna služba, dobra plača in "bonus," ter prvovrstno stanovanje. Za natančna pojasnila pišite na Joseph Pfeiffer, 53 Philip St., Albany, N. Y. Tel. 3-3660. (135)

NOSAN'S BAKERY

6413 St. Clair Ave. bo zaprta do 14. julija zaradi barvanja in popravil strojev. MARY NOSAN, Mgr.

Hiše naprodaj

V Euclidu na lepi cesti, 7 sob, "breakfast nook," dobro zidana hiša, zaprta veranda, dvojna garaža, kokošnjak, velik lot, sadna drevesa, blizu trgovin, transportacije in šole. Dobra cena.

V Collinwoodu, dobro zidano poslopje z dohodki, trgovina, soba v najemu, 2 stanovanj z 4 sobami prazni, nedavno prenovljeno zunaj in znotraj, izgleda kot novo, gorkota na paro, furnez na plin, garaža, cena zmerna.

Več drugih na razpolago. Možno je, da imamo ravno tak dom, ki ga hočete. Pokličite

JOHN KNIFIC

820 E. 185 St. IV 1-7540

Hiša naprodaj

Krasna, skoro nova hiša je naprodaj, 3 spalne sobe, 5 in pol sob, zidan "veneer bungalow", lot 50x425, garaža, 14x20 lep vrt z sadnjimi drevesi in vrt za zelenjavo, blizu vsega. Ga morate videti. Nizka cena za hitrega kupca. Lastnik gre ven iz mesta. Cena \$23,500. 761 Babbitt Rd., Euclid, O. (135)

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov. Popravljamo body in fenderje. Welding.

JOHN J. POZNIK in SIN

Glennville 1-3830 982 East 152nd Street

Naprodaj

Apartment za 4 družine — 5 garaž, dobri dohodki \$1800 na leto. Eno stanovanje 6 sob prazno. — Nanovo dekorirano. Nahaja se na 5416 Homer Ave. Vpraša se zdolej na gornjem naslovu ali pa pokličite za seznam Wickliffe 3-0921. (Th)

VAS MUČI REVMAZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG

slovenska lekarna 15702 Waterloo Rd. KE 1-0034

RADO STAUT

direktor slovenske radio ure v Milwaukee, Wis.

Poslušajte

prvo in najstarejšo slovensko radijsko oddajo na osrednjem zapadu

Ameriško-Slovensko

RADIO URO

v Milwaukee

oddajano

vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. ure centralni čas (od 12. do 1. ure popoldne poletni, odn. vzhodni čas) preko postaj

WRJN in WRJN-FM
(1400 k.c.) (100.7 m.c.)

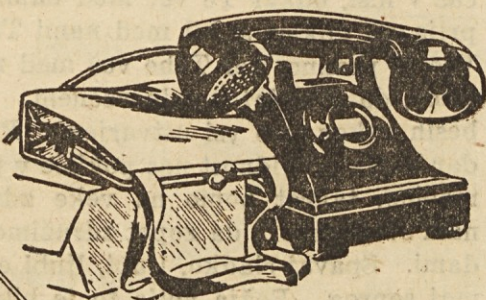
Program vodita in napovedujeta v slovenščini in angleščini
Mr. in Mrs. Rado Staut

GOOD HOPE CEMETERY

S. 43rd and W. Cold Spring Rd. Milwaukee, Wis.

Za cene grobiščem in vse druge informacije pokličite:
Mitchell 5-8478

Avtobusna postrežba vsako sredo in nedeljo popoldne od Pilgrims Rest pokopališča

Here's a picture of "Service Enemy Number One" at work. When the receiver is held off its cradle your telephone is "busy" to anyone trying to call you. So you miss all incoming calls. And if you're on a party line, then, of course, all the other telephones on the line are "busy," too. So, for better service, be careful to replace the receiver properly, watching especially for books or bundles that might put a "road block" on your telephone service.

ROAD
CLOSED

WISCONSIN TELEPHONE COMPANY
Working always to serve Wisconsin better

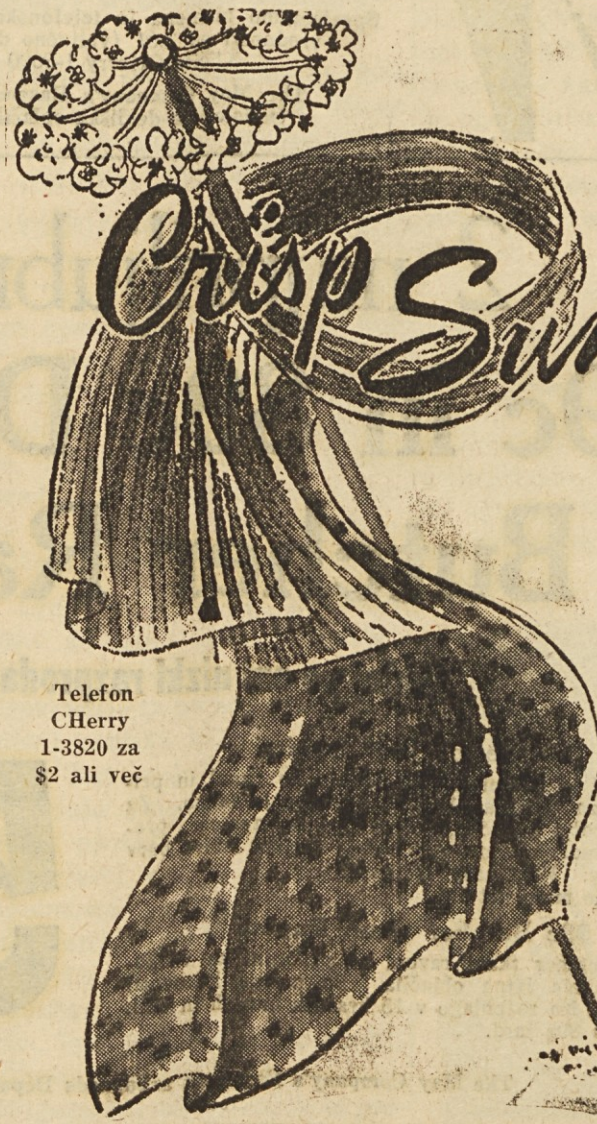
The BAILEY Co.

MI DAJEMO IN ZAMENJAMO RDEČE MERCHANTS' ZNAMKE

4 popolne department trgovine

RAZPRODAJA! 6000 JARDOV 36-inč
59c VREDNEGA, PRALNEGA

HLADNEGA . . . LETNEGA
BOMBAŽNEGA BLAGA

Telefon
CHerry
1-3820 za
\$2 ali več

Crisp Summer
Cottons
38¢ Yd.

- Pisani Broadcloth
- Progesti za srajce
- Kodrasti Voilei
- Pisani Lawnsi
- Batisti
- Progesti Chambray
- Enobarvni Broadcloth
- 8 sq. Pisani Percale
- Progesti Cottoni
- Nainsook
- Voilei

BAILEY'S četrto nadstropje in v vseh podružnicah

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

Vojakom obeh vojsk, ki so gledali hrabrost svojih junakov, je rasel pogum in volja do boja. Vsak je svojim pošiljal voščila. A naenkrat je gospod Skrzetuški zatlesknil v roko, da so mu zažvenčali železni rokavi, in zapil:

"Vieršul je padel! Padel s konjem vred. Glejte, sedel je na tem belcu."

Toda Vieršul ni poginil, dasi je v resnici padel s konjem vred, ker je oba prevrnil ogromni Puljan, nekdanji Kozak kneza Jeremije, danes drugi poveljnik za Krzivososom. Bil je to slaven napadovalec in ni nikdar opustil te igre. Silen je bil tako, da je zlahka mogel naenkrat streti dve podkvi, in je veljal v dvoboju za nepremagljivega. Ko je bil prevrnil Vieršula, je udaril na vrlega oficirja Kurošlahčiča in ga strašno presekala, prav do sedla. Drugi so se prestrašeni umaknili. Ko je videl to gospod Longinus, je obrnil proti njemu svojo iflandsko kobilo.

"Pogineš!" je kričnil Puljan, videč drznega moža.

"Kaj hočem?" je odgovoril gospod Podbipiet, dvignivši sabljo na zamah.

Vendar ni imel svojega zverkapura, ker ga je bil namenil v druge velike svrhe, nego bi se z njim bil v dvoboju; pustil ga je bil v rokah vernega dečka v bojni vrsti. Imel je le lahko sabljo z bleščočim rezilom.

Prvi mahljaj je Puljan vzdržal, dasi je takoj spoznal, da ima opravka z nenavadnim človekom, zakaj sablja mu je v pesti kar zatrepetala. Zdržal je tudi drugi in tretji udarec, potem pa je, bodisi da je spoznal, da mu je protivnik v boju kos, bodisi da se je hotel pred obema vojskama pokazati s svojo strašno silo, bodisi (bil je potisnjen na kraj groblje), da se je bal, da ga ogromno živinče gospoda Longina pahne v vodo,

skratka, odbivši zadnji udarec, je sporedil konja s konjem in zagrabil Litvina s svojimi močnimi rokami.

In spoprijela sta se tako, kakor dva medveda, ko se gonita in borita za samico. Ovila sta se drug okoli drugega, kakor dve smreki, ki sta vzrastli iz enega parobka in se ovijata druga okoli druge in tvorita pravzaprav le eno drevo.

Vsi so zadrževali sapo in molče gledali na boj teh borilcev, izmed katerih je vsak med svojimi veljal za najmočnejšega. Onadva sta stala nepremično. In le obliče se jima je pordečilo in le iz žil, ki so jima skočile na čelo, po hrbtih, vpognejenih kakor lok, se je dalo spoznati nadčloveško natezanje rok, ki so se gnetle v medsebojnem stiskanju.

Naposled sta se oba začela tresti. Ali obliče gospoda Longina se je čimdalje bolj rdečilo, a četnikovc je vedno bolj sinelo. Minil je še trenutek. Nemir gledalcev je rasel. Zdajci je prekinil molčanje gluha, zamolkel glas:

"Pusti!" ...

"Ne... bratec!" ... je odgovoril drugi glas.

Se hip: vtem je nekaj grozno hrestnilo, čul se je jek, kakor iz podzemlja, — val črne krvi je bruhnil iz ust Puljana in glava se mu je povesila na ramo.

Tedaj ga dvigne gospod Longinus s sedla in, preden so imeli gledalci čas pomisliti, kaj se je zgodilo, ga je potegnil na svoje sedlo in oddiral naravnost k svojim.

"Vivat!" so zakričnili kneževi. "Na pogibel!" so odgovorili Zaporosčiči.

In mesto da bi se zmedli vsled poraza svojega vodje, so udarili še tem besneje na sovražnike. Završala je splošna bitka, ki je postala radi tesnega prostora tem groznejša. In molojci bi bili pri vsej svoji hrabrosti gotovo podlegli večji borilni okretnosti protivnikov, da se niso naenkrat zaslislale iz Krzivososovega tabora troblje, kliče jih k povratku.

Umaknili so se takoj, a protivniki so postali za trenutek, da bi pokazali, da so zdržali bitko, potem so se tudi vrnili k svojim. Groblja se je izpraznila, ostala so na nji le trupla, človeška in konjska, kakor bi hotela povedati, kaj se bo še godilo. In črna je ta pot smrti med dvema vojskama, le lahen vetrič je gubančil gladko jezersko površino in žalostno šumel po listju vrb, stoječih tupatam nad ribnikovim bregovi.

Vtem so se dvignili Krzivososovi polki kakor nepregledne jate škorcev in utev. Prva je šla črn, za njo redna ehta zaporoška in stotnije na konjih in tatarski dobrovoljci in kosaška artiljerija — vse pa brez strogega reda. Pehali so drug drugega, šli "brez glave," želeč z neizmernim številom napolniti grobljo, a potem zaliti in pokriti knežjo vojsko. Divji Krzivosos je verjel v pest in sabljo, ne v vojno umetnost, radi tega je z vso silo suval na napad in ukazal polkom, ki so šli zadaj, da sujejo prejšnje, da so morali iti, dasi neradi.

Topovske krogle so začele pljuskati po vodi nalik divji labudi in ponirki, ne da bi radi razdalje naredile kneževim vojskam razpostavljenim v šahovnico na drugi strani ribnika. Ljudska povodenj je zalila grobljo in je našla naprej brez ovir. Ko je del onega vala dosegel

reko, je iskal prehoda čez njo in, ko ga ni našel, se je vračal zopet proti groblji. In šli so tako gosto, kakor je pozneje pravil Osinjski, da bi se bilo moglo s konji prehajati po glavah, in so tako pokrili grobljo, da ni ostalo pеди praznih tal.

Jeremija je gledal z vzvišene brega in mršil obrvi, iz oči pa so mu švigale strele na te trume. Videč pa nered in prerivanje Krzivososovskih polkov, je delal polkovniku Mahnicemu:

"Po kmetiško dela sovražnik z nami in se re briga za vojaško umetnost, dere kakor na lov, ali nas ne ujame."

Kakor vkljub njegovim besedam so medtem že prišli do polovice groblje ter se osupli in nemirni ustavili vsled molčanja kneževih vojsk. Toda baš v tem hipu je nastalo gibanje med temi vojskami — in odmaknili so se, pustivši med seboj in grobljo obširen prost polukrog, ki je imel biti bojno polje.

Potem je razstopila pehota Korickega, odkrivši proti groblji namerjena žrela Vurclovih topov, v kotu med Slučem in grobljo pa so se po nabrežnih goščah polesketavale muškete Nemcev Osinjskega.

In takoj je bilo vojnim večča-

kom jasno, na čigavo stran morajo pasti zmaga. Le tako blazen četnik, kakršen je bil Krzivosos, se je mogel spustiti v bitko pod takimi okoliščinami, v katerih bi si ne mogel s celotno močjo priboriti niti prehoda, če bi ga bil hotel Višnioviecki braniti.

Toda knez je nalašč sklenil pustiti del svojih sil za grobljo, da bi jo obkrožil in strl. Veliki vodja je izkoristil protivnikovo zaslepljenost, ki ni niti na to pazil, da bo mogel svojim ljudem, vojujočim se na drugem bregu, prihajati na pomoč le po ozkem prehodu, po katerem večjih odredkov ni bilo mogoče hitro prevesti. Vojaški izvedenci so torej začudeni gledali na ta čin Krzivososa, katerega ni nič sililo do tako nespametnega koraka.

Prisilila sta ga slavohlepje in hrepenenje po krvi. Četnik je namreč izvedel, da mu gre Hmeilnick iz vso silo na pomoč, ker se vkljub premoči Krzivososovih sil boji za uspeh bitke z Jeremijo. Krzivosos je dobil povelje, da naj ne začne bitke. Toda baš radi tega je Krzivosos sklenil da jo začne — in je hitel.

Ko je vzel Polono, se je nasrkal krvi in se ni hotel ločiti od

nje. Naj izgubil polovico ljudi — kaj zato. Ostanek pa še vendar zalije pičle kneževske sile in jih uniči. Glavo Jeremije pa ponese Hmeilnickemu v dar.

Vtem so valovi črni dosegli konec groblje, naposled so jo prekoračili in se razlili po onem polkrogu, ki so jo pustile vojske Jeremije. Toda v tem hipu jim je dala skrita pehota Osinjskega ognja v bok; iz Vurclovih topov so puhnil dolgi curki dima, zemlja se je stresla od groma in začela se je bitva na vsej črti.

Dim je zakril bregove Slučeve, ribnik, grobljo in samo polje, tako, da ni bilo nič videti; le včasih so zamigotale rdeče barve dragoncev, le včasih so zablisnili grebeni nad letječimi šlemi in v onem oblaku grozno vrelo.

V mestu so zvonili z vsemi zvonomi, katerih jek se je žalostno mešal z basovskim rikom topov. Iz tabora so se valili neprenehoma novi in novi polki.

Ti, ki so jo prešli in se prerili na drugo stran ribnika, so se raztegnili, kakor bi z očesom mignili, v dolgo črto in s steklostjo udarili na knežje prapore. Bitkane je raztegnila od enega konca ribnika pa do ovinka reke in do močvirnih lok, ki so bile onega mokrega leta zalite.

Ameriško-slovenski radio Chicago

oddaja vsako soboto od 3:30 - 4:30

preko postaje

W H F C — — — 1450 KC

edini slovenski program za Chicago in okolico

Direktorji in napovedovalci:
Dr. Ludvik Leskovar - Louis Novak
Ed Blatnik

Vabimo Te:

POSLUŠAJ program veselih polk in valčkov, kakor tudi najlepših narodnih in umetnih pesmi Slovenije—

PRIDRUŽI se odlični domači družbi Klubu Prijateljev Slovenske Pesmi—

OGLAŠUJ preko slovenskega programa—

RAZVESELI svoje drage ob raznih družinskih prilikah in ob letnicah s sporočili in voščili preko radia.—

SPOROČI svoje želje in naročila na naslov:

AMERICAN-SLOVENIAN RADIO ASSOCIATION
c/o DR. LUDVIK LESKOVAR

820 North Wabash Avenue

Chicago 11, Illinois

Tel.: Delaware 7-8515

Naznanilo in Zahvala

S žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je mirno v Gospodu zaspal naš ljubljeni oče in soprog

Frank Blatnik

ki je vdan v voljo Stvarnika zatisnil svoje mile oči dne 10. junija 1952. Njegovo blago dušo smo izročili Bogu, telo pa materi zemlji dne 14. junija na Kalvarija pokopališču.

Blagi pokojni soprog in oče je bil doma iz vasi Velke Lese fara Krka ter ob času pregonje smrti star 67 let in je bival v Ameriki 50 let.

Z globoko hvaležnostjo se želimo zahvaliti Rt. Rev. Msgr. Omanu za opravljene ganljive pogrebne obrede, za tolažilni govor v cerkvi ter za spremstvo na pokopališče.

Prav iskrena hvala Father Slapšaku in Father Pevcu za asistenco pri pogrebnih sv. maši.

Prav prisrčna hvala Father Slapšaku za obiske v bolnišnici, za tolažilne besede ob času velike žalosti in za večkratne molitve. Naša hvaležna zahvala vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se opravljajo za dušo pokojnega soproga in očeta. Prav lepa hvala vsem, ki so darovali vence in cvetlice, ter tako lepo okrasili njegovo zadnje bivališče na zemlji.

Hvala društvu sv. Jožefa št. 146 KSKJ in društvu sv. Imena za molitve, za darovane sv. maše in spremstvo do groba.

Hvala vsem, ki so blagega pokojnika prišli kropiti, moliti za njegovo dušo, nas tolažili in ga spremili do groba.

Hvala Mr. Joseph W. Kovach za molitev sv. rožnega venca ob krsti.

Hvala Mrs. Frances Kovach, Mrs. Mary Hrovat, Mrs. Frances Novak, Mr. in Mrs. Louis Arko, Mrs. Anna Zaletel za veliko pomoč in postrežbo v času velike žalosti. Hvala Mr. John Zorc za vso pomoč in postrežbo.

Hvala nosilec krste. Hvala Abel pogrebniemu zavodu za vzorno vodstvo pogreba.

Hvala vsem, ki so dali avtomobile na dan pogreba na razpolago in tako pripomogli, da se je več ljudi udeležilo pogreba.

Hvala Ivan Zormanu za zapete žalostinke. Hvala vsem, ki ste nas tolažili, storili uslugo in ga spremili k večnemu počitku.

In ti, ljubljeni soprog in oče, kako je sedaj dolčas v hiši, odkar Te več med nami ni. Hiša je bila prijazna dokler si bil med nami Ti. Zdaj je pusta. Vse je prazno, ker Tebe več med nami ni. Ali vsaj vemo, da si sedaj v raju večnem. Pri Bogu si v nebesih zakar smo vsi ustvarjeni. Prosi Boga, da kadar božja previdnost nas pokliče v pravo nebeško domovino, takrat bomo na veke združeni. Saj križ nam sveti govori, da zopet združimo se gor nad zvezdami. Spavaj sladko, ljubi, ljubi oče, počivaj mirno moj soprog. Božja volja to je bila, da nam odvzel Te je Bog. Sveti naj Ti večna luč in na svidenje nad zvezdami.

Zalujoči ostali:

ROSE BLATNIK, soproga;
DOROTHY por. KOUBA, in BETTY, hčere;
JOHN BLATNIK, vnuk;
JACK KOUBA, zet.

V stari domovini brat ANTON;
in v Ameriki in stari domovini več sorodnikov.
Cleveland, Ohio, 10. julija 1952.

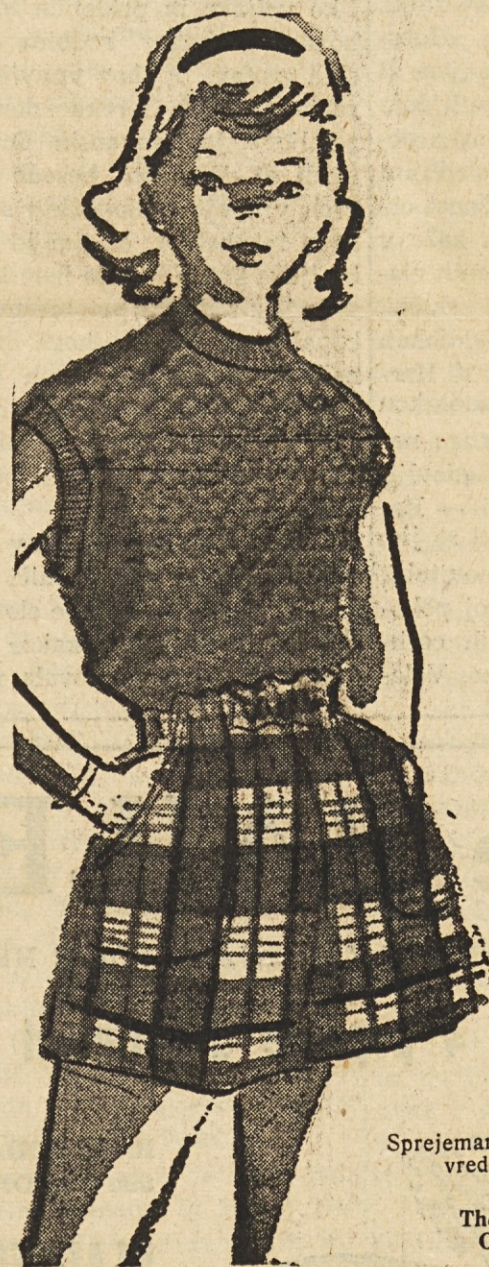
Mi dajemo in zamenjamo Eagle znamke

THE MAY CO.'S BASEMENT

Poseben nakup!

Regularno 1.69 Dekliške letne

Kratke "Boxer" hlače

V tkanih karirastih ali denim kombinacijah. V vseh najnovejših barvah. Mere 7 do 14.

1.39

Nove letne dekliške športne srajce

\$1

Moderno tkane z rebrasto pletenim ovratnikom in rokavim izrezom ter pasom. Priključne pastelne barve. — Mere 8 do 14.

Dekliške 2.99 in 3.99
Kopalne obleke
1.99

1- ali 2-delne kopalne obleke v različnih krojih za majhne deklice. Izbrane barve. Mere 8 do 12. Telefonskih naročil za kopalne obleke ne sprejemamo.

Sprejemamo pismena in telefonska naročila v vrednosti od 2.01 (vključno davek).
Kličite CHerry 1-3000

The May Company's Basement
Oddelek za dekliška oblačila

2 najpriljubnejša! 79c in 89c DENIMI, Butcher Rayoni

Sedaj po eni nizki razprodajni ceni!

79c neskrčljivi* Denimi

Enobarvni in pisani 36 inč denimi so znani in priljubljeni za športna oblačila. Pranje je lahko. Za hlače, otročja oblačila, jopice, srajce, zastore, previce in vsakovrstno drugo rabo. Velika izbira barv in vzorcev. Regularno 79c jard.

*Se skrijoti manj kot 1%

89c Butcher tkani Rayoni

39 inč Butcher tkani rayoni so prikupni za vsakovrstno krojena letna oblačila. So močne kakovosti in pralni. Na razpolago v 15 krasnih barvah in beli. Regularno 89c jard.

The May Company's Basement at Ydgoods Department

58c
jard

Lonesome for her?
Tell her with
Flowers
from

CENTA
slovenska cvetličarna
CVETLICE ZA VSE PRILIKE
STANLEY in JULIE CENTA,
lastnika

1551 Hayden Ave.
Phone: GL 1-6876
Res.: GL 1-1539

FRANK KLEMENC
BARVAR in
DEKORATOR

18715 Muskoka Ave.
IV 1-6546

MAX'S AUTO BODY
SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel.: UTAh 1-3040

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.